

**NEAUTORIZIRANI TRANSKRIPT JAVNE RASPRAVE
O PRIJEDLOGU ZAKONA O OMBUDSMENU ZA LJUDSKA PRAVA
BOSNE I HERCEGOVINE, PREDLAGAČ VIJEĆE MINISTARA BiH – U
ORGANIZACIJI ZAJEDNIČKE KOMISIJE ZA LJUDSKA PRAVA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BiH
održane 06.06.2016. godine**

PREDSJEDAVAJUĆI
BORISLAV BOJIĆ

Predlažem da počenemo sa radom, obzirom da je već nekih desetak minuta od vremena zakazane Javne rasprave prošlo. Uvažene članice i članovi parlamenata, uvaženi ombudsmeni za ljudska prava, predstavnik nadležnih institucija Bosne i Hercegovine, gospodo predstavnici nevladinih organizacija, predstavnici akademske zajednice, naravno predstavnici međunarodnih organizacija, uvažene dame i gospodo zaista mi je čast, a i zadovoljstvo mi je da vas pozdravim u ime Zajedničke komisije za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH i da vam zahvalim na vašem učešću u današnjoj Javnoj raspravi o Prijedlogu zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH. Ova Javna rasprava zakazana je u skladu sa zaključkom Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, koji je usvojen na 28. sjednici Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, kojom je prilikom ovaj Dom praktično usvojio Prijedlog zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH, a predlagač je Vijeće ministara BiH. I ovaj Dom je zadužio Zajedničku komisiju, koja je i sama donijela odluku o održavanju ove Javne rasprave, da provede Javnu raspravu povodom Prijedloga ovog zakona.

Koristim priliku da vas podsjetim ukratko sa zakonodavnim postupkom kroz koji je Prijedlog zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH do sada prošao, da vas podsjetimo sa, o pravilima provođenja javne rasprave koja su utvrđena poslovnica oba doma, kao i sa razlozima za zakazivanje ove rasprave. Naime, Prijedlog zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH čiji je predlagač Vijeće ministara BiH ušao je u ovaj, ušao je u zakonodavni postupak 01.03.2016. godine. Naime, Kolegij Predstavničkog doma i Doma naroda Parlamentarne skupštine kao nadležnu za razmatranje Prijedloga zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH odredili su Zajedničku komisiju za ljudska prava. U skladu s poslovnica oba doma Prijedlog zakona je dostavljen ustavnopravnim komisijama oba doma radi razmatranja usaglašenosti Prijedloga zakona sa Ustavom BiH. Zajednička komisija za ljudska prava na svojoj 19. sjednici, koja je održana 31.03. u svojstvu nadležne komisije uz prisustvo ovlaštenih predstavnika predlagača razmotrila je principe Prijedloga zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH i nakon rasprave, da vas podsjetim, Zajednička komisija je sa 6 glasova za, 1 glasom suzdržanim prihvatila principe Prijedloga zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH, te uputila u dalju zakonodavnu proceduru. Koristim priliku da naglasim da na ovoj sjednici je vođena rasprava o nekim rješenjima iz Prijedloga zakona koja nisu dosledna samom tekstu, te da je Zajednička komisija već tada procijenila da će biti potrebne za detaljnu raspravu. Već tada je usvojena inicijativa da se organizuje Javna rasprava o Prijedlogu zakona kako bi se osigurala potpuna informisanost članova i članica Parlamentarne skupštine o rješenjima koja je predložio predlagač. Slična rasprava vođena je i na Ustavnopravnoj komisiji Predstavničkog doma, koji je dao negativno Mišljenje na Prijedlog zakona, ipak uvažavajući argumente sa 27. sjednice Predstavničkog doma, kada ovaj Dom nije prihvatio negativno Mišljenje, Ustavnopravna komisija je dala svoje pozitivno Mišljenje, odnosno utvrdila da je Prijedlog zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH usklađen sa ustavnim i

pravnim sistemom u Bosni i Hercegovini. Moram napomenuti da je Ustavnopravna komisija Predstavničkog doma prihvatila da ponovo razmotri svoje Mišljenje vođena idejom da će se na Javnoj raspravi, koja je ovdje danas, moći čuti svi argumenti za rješenja koja je ponudio predlagač, pretpostavljam da ovdje ima i predstavnika Ustavnopravne komisije. Pored toga Ustavnopravna komisija Doma naroda je na svojoj posljednjoj sjednici takođe usvojila negativno Mišljenje na Prijedlog zakona i siguran sam da će rezultati današnje Javne rasprave biti usmjereni i prema Domu naroda Parlamentarne skupštine kod donošenja odluke o prihvatanju, odnosno ne prihvatanju Mišljenja Ustavnopravne komisije. Ukratko to je zakonodavni put koji je do sada prošao ovaj Prijedlog zakona.

Kao što možete primjetiti danas na ovoj Javnoj raspravi je pred nama veliki izazov, ja nesumnjivo smatram da je to veliki izazov, da razmotrimo sve argumente one koji su za, ali naravno i protiv rješenja koja su predložena u Prijedlogu zakona, te da razmotrimo mogućnost za unapređenje postojećeg teksta. U skladu s poslovnicima javna rasprava o predloženom zakonu se zakazuje sa ciljem da se uključe nezainteresovane organizacije, institucije i pojedinci, odnosno da se o mišljenjima koja su iznesena u toku javne rasprave kroz izvještaj zajedničke komisije informišu domovi, kako Predstavnički tako i Dom naroda. Zajednička komisija za ljudska prava je u skladu sa rokovima koji su predviđeni poslovnicima zakazala za danas, dakle 06., poziv za Javnu raspravu i on je dostavljen Vijeću ministara, Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice, Ministarstvu pravde, Ministarstvu finansija i trezora, Direkciji za evropske integracije BiH, ombudsmenima za ljudska prava BiH, OSCE-u, Misiji Delegacije EU, akademskoj zajednici, Inicijativi za monitoring evropskih integracija, dakle koalicija koju čine 30 organizacija civilnog društva, Koaliciji „Jednakost za sve“, druge nevladine organizacije i zainteresovane institucije koje se bave zaštitom ljudskih prava. Komisija je oglasila i Javnu raspravu na internet stranici Parlamentarne skupštine BiH tako da je postojala mogućnost da se zaista veliki broj pojedinaca i organizacija prijavi na današnju raspravu, te se nadam da ćemo danas zaista voditi konstruktivnu raspravu. Stručnu službu molim da evidentira posebno prisustvo predstavnika Ministarstva finansija, Ministarstva pravde i drugih koji su u procesu ovog, donošenja ovog Zakona davali negativna mišljenja ... to bio i sastavni dio izvještaja pred Parlamentarnom skupštinom da se pokaže koliko zaista ove institucije su zainteresovane da u jednoj javnoj raspravi govorimo o onome svemu što su kao svoje primjedbe dali, posebno iz Ministarstva finansija, Ministarstva pravde i drugih institucija koje sam napomenuo prethodno. Današnja Javna rasprava se snima tako da će Parlamentarnoj skupštini biti ponuđen transkript, pored učešća na samoj raspravi Poslovnik predviđa i mogućnost da nakon završne rasprave učesnici mogu priložiti stručne radove i druge materijale, te vas pozivam da tu mogućnost iskoristite. Ukoliko ovakvi materijali u pisanom obliku budu dostavljeni oni će činiti svakako sastavni dio izvještaja koji se dostavlja domovima. Kad uzmemo u obzir sve mogućnosti koje nam pruža format javne rasprave, koji je predviđen Poslovnikom, ubjeđen sam da ćete shvatiti namjeru Zajedničke komisija za ljudska prava da osigura puno učešće svih zainteresovanih strana u procesu donošenja Zakona koji uređuje ključni mehanizam za zaštitu ljudskih prava ili jedan od ključnih temelja ljudskog, demokratskog društva, dakle, to je naša Institucija ombudsmena za ljudska prava.

Konačno i na kraju dozvolite da vas podsjetim na značaj unapređenja pravnog okvira koji se odnosi na djelovanje Institucije ombudsmena za ljudska prava u januaru 2001. godine stupio je na snagu Zakon o ombudsmenu za ljudska prava u skladu sa Aneksom VI Dejtonskog mirovnog sporazuma. Novi Zakon od strane Parlamentarne skupštine BiH usvojen je 2002., a zatim izmjenjen i dopunjen 2004. i 2006. godine. Postojeći propis ima dosta nedostatak koji su nomotehničke prirode, ali što je još bitnije mnogo nedostataka koji ne osiguravaju mogućnost za djelovanje i ispunjavanje nadležnosti Institucije ombudsmena za

Ljudska prava na način kako je to predviđeno Aneksom VI i Pariškim principima koji se odnose na status bosanskohercegovačkih institucija za promociju i zaštitu ljudskih prava. U procesu izgradnje Institucije ombudsmena za ljudska prava kao nezavisne institucije za promociju i zaštitu ljudskih prava u skladu sa Pariškim principima Bosna i Hercegovina je dobila savjete i upute od strane Međunarodnog koordinacionog odbora za državne institucije za promovisanje i zaštitu ljudskih prava. Ovaj Odbor koji je između ostalog zadužen za proces akreditacije nezavisnih institucija je u čitavom procesu reformi Institucije ombudsmena izdavao preporuke koje se između ostaloga odnose na zakonske garancije, nezavisnosti i funkcionalnosti Institucije ombudsmena u skladu sa Pariškim principima. Mi jesmo i ja smatram da možemo biti zadovoljni činjenicom da je Institucija ombudsmena akreditovana u statusu „A“, ali budući da ovaj Odbor već iskazuje svoju zabrinutost u vezi sa nekim aspektima regulatornog okvira u odnosu drugih institucija prema Instituciji ombudsmena, ponoviću u odnosu drugih institucija prema Instituciji ombudsmena, mi moramo preduzeti sve napore kako bi zadržali ovaj status, dakle status „A“. Zajednička komisija za ljudska prava je preuzela potpuno odgovornost da u postojećem regulatornom okviru pruži svu potrebnu podršku ovoj Instituciji, krećući se u okviru postojećeg zakona smatramo da smo doprinijeli da posljednji proces izbora ombudsmena bude u većoj mjeri baziran na Pariškim principima. Međutim, činjenica je da postojeći okvir i Zajedničkoj komisiji ne dozvoljava mogućnost da se otklone sve prepreke koje su identifikovane od strane Međunarodnog koordinacionog odbora.

Ako danas raspravljamo o rješenjima koja su ponuđena od strane Vijeća ministara BiH, kao predlagača zakona, nesporno je da postojeća zakonska rješenja bi trebala da osiguraju, nisam siguran da u potpunosti osiguravaju, prije svega pretpostavke za transparentan i participovan proces odabira ombudsmena, odnosno ne podržava široku interpretaciju pluralizma što može uticati na povjerenje javnosti. Adekvatan okvir za djelovanje Institucije, odnosno pretpostavke za potpuno provođenje svih nadležnosti ove Institucije, tu mislim prije svega na finansijske i ljudske resurse i sve ostalo što spada pod pretpostavke za potpuno provođenje svih nadležnosti ove Institucije, ne sadrži dovoljne garancije nezavisnosti, a posebno finansijske nezavisnosti, stoga smatram da su ovdje bar predstavnici Ministarstva finansija koji su imali primjedbe u ovoj oblasti, pa ćemo moći i na ovu temu da govorimo. Zatim pretpostavke za provođenje uloge preventivnog mehanizma u skladu sa Opcionim protokolom iz UN Konvencije o prevenciji torture.

Sad vas sve pozivam da, naravno, uzmete učešće u raspravi, moje prijedlog je da ova rasprava traje ako je moguće jedno dva sata, iako ja nemam ništa protiv i ništa nas ne sprečava da ovom pitanju posvetimo i više vremena. Predlažem da prvo čujemo izazove koji Instituciji ombudsmena za ljudska prava uzrokuju postojeća zakonska rješenja, te da se da osvrtno na predložena rješenja iz Prijedloga zakona o kojem danas raspravljamo. Poslije toga bih pozvao predstavnike predlagača, odnosno Prijedloga zakona da nas informišu na koji način novi Prijedlog zakona odgovara na prepoznate izazove, o kojima sam maloprije govorio. Predlažem da pokušate da budete maksimalno kratki da diskusije budu takve, obzirom da je pred nama potpuno jasan i konkretan zakon, da date potpuno jasnu argumentaciju za predložena rješenja ili prijedloge za moguće amandmane, jer smo praktično u amandmanskoj fazi. Prijedlog zakona je bio dostupan svima, svim učesnicima u Javnoj raspravi i predlažem da se fokusirate samo na ona ključna poglavlja od interesa za današnju raspravu. Tako bi predložio na samom uvodu predstavnicima Vijeća ministara, obzirom da je ministrica javila da se, da je na Vijeću ministara, ja bih volio da je ministrica tu, ali evo tu su predstavnici Ministarstva, naravno i Instituciji ombudsmena za ljudska prava predlažem vam

da u roku od 5 minuta, a obzirom na to da možete da napravite fokus na ona pitanja koja su ključna kada je u pitanju sam Zakon.

I na kraju ostaje mi da otvorim Javnu raspravu i sve prisutne da vas pozovem da se uključite, imamo uslove za rad, ovdje su oni koji su se odazvali pozivu, sama Zajednička komisija učinila je dovoljno napora da ova Javna rasprava protekne onako kako bi trebala da protiče, nisam baš siguran da imamo sve predstavnike Vijeća ministara, posebno apostrofiram pitanje Ministarstva finansija, ali evo vidjećemo ko je prisutan. Prisutan je, vodi se stenogram, imaju priliku svi oni koji žele da učestvuju u ovoj Javnoj raspravi da iznesu konkretne primjedbe i prijedloge. Ja vas molim, obzirom da je Prijedlog zakona već praktično usvojen u Predstavničkom domu, da budete vrlo konkretni kako bismo pružili prostor svima koji su zainteresovani da daju svoje mišljenje. Ponavljam još jednom, svoja mišljenja možete dostaviti i u pisanoj formi i to sve skupa će biti sastavni dio izvještaja koji Komisija priprema prema oba doma.

Ja mislim da sam za početak kazao sve ono što je tok i rasprava o samom Zakonu, stoga bih ja pozvao predstavnike Vijeća ministara, a onda Institucije ombudsmena da naprave određenu vrstu presjeka u trajanju od 5 minuta. Izvolite ko želi.

Ja Vas molim, pošto ne rade mikrofoni dole, da izlazite za govornicu, evo ovaj.

PREDSTAVNICA MINISTARSTVA ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE

Zahvaljujem.

Dakle, uvaženi zastupnici, uvaženi predstavnici ombudsmena i domaćih ministarstava i međunarodnih institucija, koj se danas ovdje nalaze, ja ću u ime Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice, dakle, Ministarstva koje je preko Vijeće ministara bilo predlagač ovog Zakona, reći ukratko šta su bili naši razlozi, odnosno zbog čega se ustvari i na kraju pristupilo izmjenama, odnosno izradi potpuno novog Zakona. Dakle, polazim od toga da je prvi naš zadatak bio ustvari da radim izmejene i dopune Zakona, obzirom na dinamiku izmjena ili donošenja zakona nekoliko godina, kao što je predsjedavajući Komisije naglasio, Radna grupa koja je radila tokom '14. i kasnije zaključila je da ustvari moramo raditi potpuno novi tekst Zakona i naravno radili smo to u relativno, dakle, kratkom roku. Ali ono čega smo se nastojali pridržavati jesu upravo principi o kojim na različit način, dakle, imamo viđenja oko pojedinih pitanja. Ali ono što smo mi nastojali uključiti u sam tekst Zakona jeste da unesemo odgovarajuće novine koje će ispunjavati i odgovarajuće kriterije kako to traži, ovaj ICC. Dakle, na neki način smo vodili računa da uđemo u postupak reorganizacije i jačanje Institucije obzirom na postojeću ustavnu strukturu Bosne i Hercegovine i da Bosna i Hercegovina ima ne jednog nego tri ombudsmena kako je to i bilo u ranijim rješenjima. Zatim smo se vodili i nekim preporukama koje smo na neki način raspravili i na neki način zajedničkim sastancima i sa nevladinim sektorom. Dakle, uključivanje da jedno tijelo vrši izbor Institucije ombudsmena, a to je dakle i predloženo da to bude Zajednička komisija za ljudska prava. Takođe smo uveli i neke standarde koji se tiču boljeg sudjelovanja nevladinog sektora, strateškog pristupa, mogućnosti izrade, dakle, odgovarajućih akata, strategija koje na neki način operativno će unaprijediti postojeću Instituciju ombudsmena. Ono što smo takođe smatrali da je jako važno, iako je bilo dosta različitih stavova, jeste da bi ombudsmeni trebali u Zakonu da imaju obavezu, odnosno da definiše se podjela nadležnosti da bi se na neki način mogla pratiti efektivnost u njihovom radu i unijeli, naravno, odredbu koja se tiče Nacionalnog preventivnog mehanizma, iako je zaista u vezi sa ovom obavezom koju Institucija ombudsmena je mogla raditi praktično i u ranijem, a i u novom sazivu vrlo važno bilo da se

precizira, obzirom da su i neki rokovi nalagali da Bosna i Hercegovina, dakle, definira dinamiku kaće donijeti zakon, koje će to tijelo biti nadležno, ti rokovi su već odavno protekli bar što se tiče Bosne i Hercegovine. Tako da se mi nadamo da će u ovoj amandmanskoj proceduri ukoliko, dakle, ovaj bude i dobrih naravno i kvalitetnih primjedbi moguće biti i poboljšati određena rješenja.

Kad je u pitanju finansiranje, dakle prevagnuo je stav koji je imalo Ministarstvo finansija i takav stav je usvojen od strane Vijeća ministara i ugrađen u postojeći tekst Zakona. Što se tiče određenih mogućih popravki, mi smo na osnovu jednog akta kao predlagač, a vjerovatno ćemo i mi iskoristiti priliku koliko je god moguće da poboljšamo, dakle, tekst Zakona. Dakle, ima nekih stvari koje je moguće, dakle, bolje i jasnije definisati, ali u principu i u okviru mi smo mišljenja, obzirom da smo radili i njegovu provjeru u smislu koliko je harmoniziran i sa nekim drugim standardima, mišljenja da je riječ o Zakonu koji će biti bolji u odnosu na sadašnji važeći Zakon i koji u sebi nosi, dakle, neke određene novine koje po našem mišljenju će omogućiti da Institucija ombudsmena efikasnije radi. To bi bilo to.

BORISLAV BOJIĆ

Zahvaljujem se predstavnicima Ministarstva za izbjeglice.

A sada bih zamolio ombudsmane, pa izvolite slobodno možete svo troje ili oboje.

PREDSTAVNICA
OMBUDSMENA

Dobar dan uvaženi predsjedavajući Komisije za ljudska prava, uvaženi zastupnici, poštovane kolege.

Zaista mi je zadovoljstvo reći da ova reforma u koju smo ušli, reforma Institucije ombudsmena je imala jednu značajnu podršku Parlamenta i pored te podrške, nažalost, danas smo ovdje u ovoj Javnoj raspravi sa jednim tekstom zakona koji, u kojem Institucija ombudsmena, odnosno ombudsmeni nisu učestvovali. Znači, mi smo učestvovali u prvoj radnoj grupi koja je prošle godine u februaru završila svoj radi i koja se usaglasila oko četiri ključna amandmana koja se odnose na preporuke, dosad je to bio ICC, od marta mjeseca to je GANG-i(?), to je Generalna alijansa nacionalna institucija ljudskih prava koja vrši akreditaciju Institucije ombudsmena. Ono što se dešavalo u toku 2015. godine vezano za Zakon, ombudsmeni su upoznati tek od strane nevladine organizacije, a krajem avgusta mjeseca i nakon toga smo tražili informaciju i uključili se u taj proces.

Nekoliko stvari koje su ključne – Šta je Zakon trebao da nam donese? Prije svega trebao je donijeti neovisnost i nepristrasnost ombudsmenu, trebalo je da riješi pitanje postupka imenovanja da ga imenuje Parlament i da istom izvještavamo. Djelokrug je trebao obuhvatiti slučajeve lošeg upravljanja od strane svih tijela izvršne vlasti, kao i zaštititi ljudskih prava i temeljnih sloboda. Osigurati pristup dokumentima istražnim ovlastima, kao i nesmetan pristup svim zatvorskim objektima, pristup Ustavnom sudu koji bi, kako bi osporili ustavnost ili manjkavost zakonodavstva. Direktno pristup ombudsmenu za sve osobe, uključujući i pravne osobe na koje se odnosi loše upravljanje predmeta, bez obzira na njihovu nacionalnost. Naravno da je to pitanje Nacionalnog preventivnog mehanizma, da se jasno kaže da je Institucija ombudsmena tijelo za jednakost u skladu sa Zakonom o zabrani diskriminacije, da je centralno tijelo za slobodu pristupa informacijama. I osigurati Instituciju ombudsmena sa dostatnim finansijskim i ljudskim resursima, omogućiti im efikasno obavljanje svojih poslova

i ako bude potrebno uzimajući u obzir nove funkcije koje imaju na temelju međunarodnog ili evropskog prava i da se ispoštuju preporuke GANG-a(?).

Predloženi Prijedlog zakona o ombudsmenu nije usaglašen sa Jedinim pravilima za izradu propisa. Nadalje, pored pojedinačnih primjedbi koje su date kroz komparativnu analizu odredbi koje je Institucija ombudsmena u više navrata dostavila svim relevantnim subjektima, uključujući i predlagača, u Prijedlogu zakona o ombudsmenu nisu uređena pitanja na adekvatan način, odgovornosti ombudsmana, pitanja osiguranja pristupa, pristupa uvjerljivim i tajnim dokumentima. Pitanje preuzimanja dužnosti i zakletve, jer je to se pojavilo u praksi kao problem kada ombudsmani zaista preuzimaju dužnost. Posebno želimo da ukažemo na probleme segmenata definicije, jer ombudsman je taj koji faktički crpi svoja ovlaštenja, a ne Institucija ombudsmena. Pitanje nadležnosti, često se brka pitanje promocije i zaštite ljudskih prava, posebno kada govorimo o onom segmentu podjele nadležnosti ako govorimo o Nacionalnom preventivnom mehanizmu. Pitanje postupanja po žalbama, pitanje prestanka mandata i razrješenja, pitanje imenovanja, zatim pitanje finansiranja Institucije ombudsmena, podzakonskih akata, osiguranja finansijskih sredstava i finansijske neovisnosti. I evo samo da jedan primjer, u obrazloženju stoji da Institucija ombudsmena treba u ..., objektivno je sagledano, treba osigurati 350 hiljada KM za Nacionalni preventivni mehanizam, a da će to Institucija ombudsmena obezbjediti kroz uštede i da se iz budžeta će biti dodjeljeno svega 150 hiljada maraka. Ovo stoji u obrazloženju Zakona, znači jasno je rečeno treba njima 350 hiljada maraka, ali ćemo im dati 150 hiljada.

Ja, da bi iskoristila svojih 5 minuta, znači mi smo uradili komparativnu analizu prve varijante i prednacrtu koja je bila pred Komisijom neformalno razmatrana, zatim poslije Komisije drugu varijantu prijedloga i ovdje su naše primjedbe na svaki član. Ovo je dostavljeno predlagaču, dostavljeno je svim na znanje. Da bi bili kooperativni kao što zaista uvijek Institucija ombudsmena nastoji, prije svega ombudsmani, mi smo sačinili amandmane vjerujući da ćemo u procesu ovom koji se nalazi u Parlamentu moći unaprijediti tekst i da ga sačuvamo, jer to je naš interes. Interes je iz razloga što smo mi prošle sedmice dobili pozivno pismo od GANG-ija(?) da do 15. jula dostavimo naše zahtjev za reakreditaciju i Akreditacioni odbor ima sastanak u novembru. Mi smo imali u martu razgovore sa Komitetom za akreditaciju i od ovog Zakona, znači sudbine ovog Zakona zavisi i naša, naš akreditacioni proces. Koliko god neko nastojao da umanjiti to, znači dokumenti vjerodostojno potvrđuju ono što ombudsmeni govore. Mi smo Parlamentu već dostavili prošle sedmice informaciju da smo dobili zahtjev da dostavimo aplikaciju za reakreditaciju, znači to je činjenica i zavisno od ovoga Zakona zavisi od toga šta ćemo mi dostaviti uz aplikaciju.

Znači, ovdje su amandmani koji se odnose na pitanje difinicija uz član 2. Uz član 12. odnosi se na pitanje razrješenja ombudsmena, molim te, molim vas prestanka dužnosti, jedno je prestanak dužnosti prije isteka mandata, jedan od razloga može da bude i znači razrješenje, a onda se navode okolnosti pod kojima neko može biti razrješen. Svakako da ne može biti bolovanje razlog da neko bude razrješen dužnosti, bilo koje dužnosti pa uključujući i ombudsmena kao, znači, neko obnaša zaštitnika ljudskih prava. Mi smo dali konkretno, znači, amandmane.

Sljedeći Amandman III se odnosi na član 17. Ne može niko urediti unutrašnju strukturu Institucije ombudsmena do samih ombudsmena, to je jasno. I pitanje podjele nadležnosti, mora se pratiti ono što nam je dato posebnim mandatom. Ako smo NPM, to je monitoring tijelo i ne može monitoring tijelo raditi zaštitu ljudskih prava. Ako smo tijelo za jednakost i ako ćemo mi između sebe to podijeliti, onda je to može biti ombudsman za

jednakost, može biti ombudsman kao rukovodilac NPM-a, ombudsman za zaštitu i promociju ljudskih prava, pa nam onda ostane pitanje kako ćemo ombudsmana za medije ako nas je tri.

Zatim, Amandman IV se odnosi na član 18. Pitanje stručne službe, molim vas, to je unutrašnje pitanje i ne može stručna služba koja se bavi administrativnim poslovima da radi i izdavačku djelatnost, a posebno promociju i mislim da su to zaista pitanja unutrašnje strukture Institucije ombudsmena i time se zadire u našu neovisnost.

Amandman V odnosi se na član 30. i vezano za ograničavanje, da mi u roku od 120 dana, pa nismo mi administrativno tijelo, nismo mi Ministarstvo da u roku od 120 dana donosimo preporuke.

Zatim Amandman VI član 38. pitanje je vezano za finansiranje. Znači, ovaj Amandman je usaglašen sa prvom radnom grupom i nama nije jasno kako neko ko je u januaru usaglasio sa svima koji smo učestvovali u ovom procesu, sa svim predstavnicima različitih ministarstava i bio čist amandman, sve je bilo čisto kako se desilo da se desi na Vijeću ministara promjena. Razumijem ako Ministarstvo finansija boji se da će mu neko uzeti nadležnos, ali onda je to trebao predlagač da jasno obrazloži, da znaju parlamentarci zašto se ta izmjena desila. I član 38., znači, a ja to se odnosilo na to. Ovo su, ovo je minimum ispod kojeg Institucija ombudsmena ne može zadržati svoju neovisnost, znači da predložena rješenja su gora od onih koja imamo sada i ovo odgovorno mogu da tvrdim, nisu ni blizu rješenja kolega u regionu, jer smo uradili mi komparativnu analizu Zakona o pučkom pravobranitelju, Zakona o zaštitniku ljudskih prava u Crnoj Gori i u Srbiji.

I na kraju ono što želim da kažem, apsurdno je da po predloženom rješenju za ombudsmena može biti izabran neko ko je kažnjavan za krivična djela počinjena po entitetskim zakonima, znači neko ko je vršio nasilje u porodici itd. Evo samo plastično dajem primjera zbog čega ombudsmani su, smatraju, daju jedan svoj kritički stav, ali zaista želim da podvučem i konstruktivno i dalje smo partneri, jer ovaj Zakon je od našeg interesa. Kad kažemo od našeg interesa, interesa prije svega ombudsmena koji rukovode Institucijom, a onda svih građana čija prav štitimo.

Hvala.

BORISLAV BOJIĆ

Hvala Vama.

Moram reći da me ovaj start nije previše obradovao, ovaj, kad poslanici i predstavnici u zakonodavnoj vlasti čuju ovakve vrste stavova predlagača i ombudsmena koji, za koje i jedne i druge smatram da su referentni i da mogu dati kvalitetno, kvalitetne stavove, ja nisam baš nekako uvjeren, čini mi se da ćemo ovako još dodatno zakomplikovati situaciju. Ali to ne znači da ćemo odustati, jer je ono što je bitno za Bosnu i Hercegovinu to je pitanje reakreditacije, nešto što je važnije od toga kako i na koji način ćemo napraviti pristup. Stoga vas ja pozivam da budemo pažljivi i da gledamo da što je moguće nađemo više onih stvari koje su nam zajedničke, da što manje ostane spornih stvari. Ako je sve ovo što je ombudsmen kazao, kazala sporno ne vjerujem da ćemo tako lako doći do rješenja, jer ovo sve skupa ćemo u vidu transkripta imati pred sobom i ja svaku riječ koju ste vi izgovorili s posebnom pažnjom slušam, naravno i predlagača, jer predlagač iznosi najveću odgovornost o svemu ovome.

Gospodine Mitrović, jel' želite Vi da govorite?

MITROVIĆ

/nije uključen mikrofon/

BORISLAV BOJIĆ

Kolegica je rekla.

MITROVIĆ

/nije uključen mikrofon/

BORISLAV BOJIĆ

Da.

MITROVIĆ

/nije uključen mikrofon/

BORISLAV BOJIĆ

Dakle, nema u završnim odredbama odredbe koja definiše status sadašnjeg izabranog ombudsmena.

MITROVIĆ

/nije uključen mikrofon/

BORISLAV BOJIĆ

Koji su izabrani prije 6 mjeseci. Evo ja sam to prosto u mikrofon kazao da jednostavno i taj dio u stenogramu bude dopunjen, iz tih razloga sam ponovio ono što ste Vi sami kazali.

Dobro, meni ostaje da pozovem sve zainteresovane, ovaj, predstavnik Evropske komisije zamolio me da na samom početku se obrati i stoga bih ja zamolio, gospodin Numer izvolite, obzirom da ste se Vi prvi javili, obzirom da ste se Vi prvi javili u prijavi za diskusije.

Izvolite.

PREDSTAVNIK

EVROPSKE KOMISIJE

Poštovana gospodo predsjedavajući, članovi Parlamenta, predstavnici nevladinog sektora i akademske zajednice.

Mi iz EU smo blisko pratili ovaj proces, zato što je ovaj Zakon jedan od osnovnih uslova na, u procesu evropskih integracija i zbog toga je EU uzela aktivno učešće u procesu sačinjavanja ovog Zakona. Želim vas podsjetiti da u okviru ovog procesa održan je TAKES(?) seminar koji je iznjedrio odgovarajuće preporuke kako bi Bosna i Hercegovina što više približila ovaj Zakon Akiu i evropskim standardima. Institucija ombudsmena BiH, odnosno Zakon koji reguliše status ove Institucije je važan tekst i ovo, ovim je Bosna i Hercegovina stavljena pred jedan važan ispit zato što se čeka, zato što je sada potrebno da se ponovo, da se dobije status „A“ za akreditaciju prema preporukama ICC-a, stoga je ovo jedan od ključnih tekstova. Ovom prilikom želim pohvaliti sve učesnike koji su dali svoj doprinos u sačinjavanju teksta, zahvalio bih se i konstruktivnim kritikama koje su upućene iz Ureda ombudsmena i od svih ostalih učesnika. Ovo samo pokazuje da su svi ozbiljno posvećeni ovom procesu.

Neki od detalja, da se vratimo, npr. u nacrtu se mogu poboljšati kao što je i neke su stvari već učinjenje, kao što je poboljšanje procesa odabira ombudsmena u kojem je sada predviđeno učešće organizacija civilnog društva, ali uvijek ima prostora za unapređenja. Nacionalni preventivni mehanizam je još jedan od elemenata gdje je postignuto unapređenje. Međutim, treba još uložiti napora, mislim da se tehnički nedostaci koji su još ostali mogu popeglati i u smislu finansijske nezavisnosti i da se mogu upotrijebiti preporuke koje su postignute na TAKES-ovom(?) seminaru iz maja 2015. godine i mislim da to može biti jedan dobar put ka postizanju te finansijske nezavisnosti, jer finansijska nezavisnost je uslov za efikasno funkcionisanje i za ne, autonomiju Ureda ombudsmena. Želim još jednom istaknuti da postoji nenamjerno odlaganje koje je izazvano možda tim tehničkim elementima, ali da je jako važno u daljem postupku imati u vidu nezavisnost ove Institucije.

Hvala vam.

BORISLAV BOJIĆ

Hvala Vama.

Ko želi da govori, kolega Raguž se svakako javio. Izvolite kolega Raguž.

MARTIN RAGUŽ

Zahvaljujem se gospodine predsjedatelju, srdačan pozdrav svim nazočnim.

Ja sam se javio i kao član ovog Povjerenstva i kao izaslanik u Domu naroda i rekao bih kao prvi ministar prije 16 godina na razini Bosne i Hercegovine za ljudska prava, pa evo s tim možda malim odmakom da vidimo gdje smo od datuma kad smo ustanovili ovu Instituciju do danas. Gdje je ona sa svojim kapacitetima, autoritetom, kredibilitetom, da bude središnja institucija u prevenciji, promociji i poštivanju ljudskih prava i otklanjanju zaista velikih pojava diskriminacije u oblasti ljudskih prava u Bosni i Hercegovini. Mi smo na posljednjoj sjednici Doma naroda imali Izvješće o radu Ombudsmena za 2015. godinu i kroz raspravu moram reći, dakle, da je Dom prepoznao istinski značaj i osjetljiv trenutak za ovu Instituciju, donio određene zaključke skoro pa jednoglasno uz jedan glas suzdržan, na način da se osigura puno kvalitetnija finansijska potpora ovoj Instituciji kako bi se osigurale pretpostavke za njen učinkovit i odgovoran rad i postigla jedna dimenzija finansijske neovisnosti koja sad zaista ne postoji i dopustite mi da s tim u svezi skazem nekoliko stvari.

Prvo, u obrazloženju koje daje Ministarstvo financija zašto je na taj način detektiralo taj obim sredstava i njihovo smanjenje za 150 tisuća maraka, što ja apsolutno ne podržavam. Smatram, dakle, da nije dovoljno obrazloženje koje su dali da Institucija ombudsmena nije poput vladinih tijela i da nema izvršni mandat u provođenju odluka, mislim da je to potpuno nerazumijevanje značaja Institucije ombudsmena od strane Vijeća ministara i da taj argument apsolutno ne može stajati kad je u pitanju finansijsko pozicioniranje Institucije ombudsmena. Naprotiv, takve institucije koje nemaju te poluge trebali bi svi skupa učiniti sve da dođu u poziciju da budu neovisne i ovisno od onih koji daju i osiguravaju novac i ja sam jedan od onih koji zagovara da Institucija ombudsmena ima direktnu komunikaciju prilikom utvrđivanja prijedloga proračuna i sa Predsjedništvom BiH i sa Vijećem ministara, a da Parlament tu bude ono što jeste i što treba biti nadzorni instrument. To je jedna vrlo važna stvar i mislim da mi u Parlamentu moramo na ovome jako inzistirati obzirom na našu ulogu.

Druga stvar je o načinu imenovanja. Mislim da je veliki korak naprijed da od ad hok povjerenstva ulogu u tom procesu dobiva Zajedničko povjerenstvo za ljudska prava kao stalno

tijelo oba doma Parlamentarne skupštine BiH i da to može polučiti tri vrlo važna elementa jedan je skraćivanje procedure imenovanja. Prošli, prošla procedura imenovanja prema Izvješću o radu Ombudsmena za prošlu godinu trajala je skoro godinu dana i sami ombudsmeni su u svom Izvješću rekli da je to značajno opteretilo učinkovitost rada te Institucije. Zamislite proces imenovanja traje godinu dana i u kojim uvjetima i kako može djelovati Institucija ombudsmena u, i da to traje godinu dana. Mislim da taj rok može trajati maksimalno dva do tri mjeseca sa punom operacionalizacijom i da to treba biti jedan od stavova Zajedničkog povjerenstva i prijedloga u konačnom prihvaćanju amandmana koji mogu biti u funkciji popravljivanja teksta. Znači, to je jedna vrlo važna stvar.

I treća stvar o kojoj želim reći jeste, dakle točno je da su urađeni veliki naponi na ovom Prijedlogu zakona i ne trebamo u ovoj fazi osjetljivoj ignorirati napore ni predlagača, ni ombudsmena, ni Institucije ombudsmena, niti Evropske komisije, niti civilnog sektora, ali niti ni Parlamenta i Parlament u konačnici daje, daje, svojim rukama daje prolaz zakonu ili ne. I ukoliko bi se nastavila igrati ova utakmica, ping-pong utakmica između predlagača i Institucije ombudsmena i drugih elemenata u ovom procesu, Parlament treba preuzeti odgovornost. Mislim da to treba biti jasna poruka danas ove Javne rasprave, jer Parlament je zakonodavac i u toj ulozi on mora poslati jasnu poruku, jasan signal i Instituciji ombudsmena i Vijeću ministara da imaju odgovornost da na neki nači u toj završnoj fazi sublimiranja prijedloga, a na tragu evo pozitivnih evropskih iskustava, čuli smo koja su, Akia i vrijednosti koje su implementirane ne samo u Evropi nego i u zemljama regije, u završnici dođemo do rješenja koja će ovu Instituciju zaista učiniti neovisnom, kompetentnom, kredibilnom i onakvom kakva ovoj zemlji treba. Pa ne možemo mi bježati i gurati glavu u pjesak i stalno govoriti odgovorni su lideri, odgovorne su stranke, ja mislim da je odgovoran Parlament, da su odgovorne institucije, a bez institucija ovdje nikakvog pomaka nema biće samo cementiranje „status kvoa“ i uloga ove Komisije, koja zaista radi, na čelu sa predsjedateljem mislim se već prepoznaje. I moja poruka je da na tragu ovih razmišljanja, prijedloga u završnici i mi preuzmemo dio odgovornosti, uvažimo sve što je konstruktivno, a isto tamo gdje ne postoji spremnost da se određeni argumenti usvoje oko pozicije, imenovanja, rokova trajanja, znači načina odlučivanja, ja zaista mislim da trebaju 2/3 u Parlamentu za imenovanje Institucije ombudsmena, treba širi politički konsenzus. I da to treba biti imperativ u završnici ako želimo tu Instituciju odvojiti isključivo od vladajućih pozicija, koje evo nažalost uz svu podršku koju su imale i deklarativno opredjeljenje prema evropskom putu ne pokazuju baš tu kredibilnost da kod izgradnje institucija prave otklon od dnevne politike, jer ovo nije dnevno-političko, ovo je strateško državno i evropsko pitanje. I mislim da je jedan važan test za nas i evo ja se nadam da će ova Komisija uz zaista konstruktivnu raspravu, koja je evo ovdje otvorena i koja će nadam se tako i završiti, uz jednu ... dimenziju s Evropskom komisijom, civilnim sektorom. I da završim, civilni sektor treba biti inkorporiran u rad Zajedničke komisije ne samo prilikom imenovanja Institucije ombudsmena, nego u rad, ukupni rad ovog Povjerenstva i da to bude jedan set zaključaka koje ćemo u ovu završnu fazu oko prihvaćanja amandmana unijeti i dati svoj doprinos da iz ove situacije izađemo sa jačom i kredibilnijom Institucijom ombudsmena i zakonskim okvirom koji će to omogućiti i mislim da je to naša obveza i odgovornost i ja sam uvjeren da ćemo to uspjeti.

Hvala.

BORISLAV BOJIĆ

Hvala kolega Raguž.

Uvaženi poslanik Damir Arnaut. Izvolite.

DAMIR ARNAUT

Zahvaljujem gospodine predsjedavajući.

Pozdravljam sve prisutne, predstavnike izvršne vlasti, Institucije ombudsmena, Evropske komisije, predstavnike medija i sve ostale.

Ja bih želio na početku samom da naglasim svrhu Javne rasprave, činjenica da se Javna rasprava odvija uopšte ne ukazuje na to da postoji neki problem, već naprotiv ukazuje na to koliko Parlamentarna skupština BiH ozbiljno shvata ovo pitanje. Prema Poslovniku Parlamentarne skupštine BiH javna rasprava je obavezna isključivo kada se radi o amandmanima na Ustav BiH, to je jedini slučaj kada je javna rasprava u ovoj Skupštini obavezna u svim ostalim slučajevima, uključujući sve prijedloge zakona javna rasprava nije obavezna i ona se donosi isključivo na preporuku komisije ili samog doma, jednog od domova. I zbog toga su javne rasprave u ovoj Skupštini relativno rijetke, ja bih lično volio da ih je puno više, jer bi uvijek onda imali kvalitetnije zakone. Ali samim tim što su rijetke pokazuje koliko je ova Javna rasprava ustvari odraz naše volje da imamo na kraju što kvalitetniji tekst zakona, pokazuje koliko smo opredjeljeni da imamo što kvalitetniji tekst zakona i pokazuje koliko posebno ozbiljno shvatamo ovaj Prijedlog zakona. Dakle, da ponovim, nije ovo odraz bilo kakvog problema, već naprotiv odraz činjenice da izuzetno ozbiljno shvatamo ovo pitanje i da želimo da imamo što kvalitetniji zakon, jer se zaista radi o posebno važnoj materiji.

Većina zakona prolazi kroz običnu amandmansku fazu i uglavnom poslanici su ti koji nude svoje amandmane, pogotovo kada je predlagač Vijeće ministara izuzetno su rijetke situacije da Vijeće ministara nudi amandmane na svoje prijedloge zakona. Dakle, kada su obični zakoni u pitanju to su uglavnom poslanički amandmani. Ovo je pitanje, kako sam već rekao, izuzetno ozbiljno shatamo, te želimo što širu, šire sugestije od što većeg kruga i zato mi je drago da ćemo imati konkretni prijedloga amandmana ne samo od Institucije ombudsmena već i od nevladinog sektora, evo ovdje pred sobom imamo jedan, jednu izuzetno dobru urađenu brošuru koja nam je dostavljena. Predstavica Institucije ombudsmena je istakla da su i oni neke amandmane dostavili, tako da će Komisiji ne samo biti olakšan rad već ćemo pred sobom imati i izuzetno širok dijapazon kvalitetnih amandmanskih rješenja kojima ćemo, naravno, u skladu s onim što vidimo eventualno dodati i neka svoja amandmanska rješenja, a sve sa ciljem što boljeg teksta Zakona, a sve opet sa konačnim ciljem reakreditacije u „A“ statusu. I želim podcrtati nešto što je nekako promaklo kroz svu ovu diskusiju, a to je činjenica da Bosna i Hercegovina je sada akreditovana u „A“ statusu, što je izuzetno veliki uspjeh za Bosnu i Hercegovinu, izuzetno velika potvrda napora Bosne i Hercegovine na ovom polju i time je još važnije da ponovo, odnosno da budemo reakreditirani u tom istom statusu.

Izuzetno mi je drago što je predsjednik EU naglasio da se ovdje primarno radi o tehničkim pitanjima koje je neophodno, kako je i sam rekao, popeglati i to i jeste svrha ove Javne rasprave i ja sam siguran da će se sve takve primjedbe koje su vezane za našu recertifikaciju i status „A“ biti prihvaćene, odnosno uvažene. Ja zaista nemam sumnje da će to biti slučaj. Neke druge stvari objektivno nisu odlučujuće za našu recertifikaciju, pogotovo u „A“ statusu, a neki prijedlozi nažalost su, čak nisu u skladu sa Ustavom BiH. Evo recimo ja ovdje pred sobom imam ovaj, ovu brošuru koja nam je dostavljena od nevladinog sektora, koja je izuzetno kvalitetno urađena i ja podržavam, mislim, sve što je ova nevladina institucija dostavila ovdje, dakle radi se o ovom analitika. Međutim, imamo ovdje, dakle, imamo jedan od prijedloga, kaže da je neophodna dvotrećinska većina za imenovanje, uvaženi kolega Raguž je takođe to podržao. Ja i politička opcija iz koje dolazim apsolutno to podržavam, ali

apsolutno isto tako svi trebaju znati koji je način da dođe do toga, mi to ne možemo uraditi kroz Prijedlog zakona zato što Ustav BiH jasno kaže da Parlamentarna skupština BiH sve svoje odluke donosi većinom onih koji su prisutni i glasaju, a koja većina uključuje i 1/3 iz svakog entiteta, dakle to tzv. entitetsko glasanje. Dakle, mi ne možemo, nažalost, kroz zakon uvesti dvotercinsko odlučivanje o bilo kojoj temi dok ne promijenimo Ustav. Jer Ustav kaže Parlamentarna skupština sve odluke donosi većinom onih koji su prisutni i glasaju, sve odluke. Ovaj, i nemojte onda da imamo situaciju da nam se odbije recertifikacija jer smo usvojili neustavan Prijedlog zakona, a ja ću biti prvi taj koji će podržati izmjene Ustava da uvedemo dvotrećinsku većinu i za ombudsmena i za još neka izuzetno bitna imenovanja. Ali zato je neophodna promjena Ustava.

Ima još nešto što posebno podržavam i što Institucija ombudsmena nije, odnosno predstavica Institucije ombudsmena nije navela u svom izlaganju, ja ne znam koji je njihov stav po tom pitanju, ali ovaj, ova brošura nevladinog sektora ukazuje na to, iako sam i sam pravnik, ja apsolutno podržavam, dakle, da se ovdje primjeni taj međunarodni standard, a to je da nije nužno da ombudsmeni budu pravници po struci, već da se jednostavno istakne da osoba treba imati dokazano iskustvo u oblasti zaštite ljudskih prava. Dakle, to je neupitan međunarodni standard, Venecijanska komisija i brojne institucije su ukazivale na to, nažalost naš trenutni zakon kaže da je neophodno da bude pravnik. Nažalost, ovaj Prijedlog zakona sada unosi, rekao bih, i konfuziju, jer u jednom članu se kaže visoka stručna sprema, a onda se kasnije kaže 10 godina radnog iskustva na pravnim poslovima i onda to podrazumijeva da ta visoka stručna sprema ustvari znači pravni fakultet. Dakle, to je neophodno, ali ja se opet vraćam na ono, apsolutno se slažem sa predsjednikom Evropske komisije da je to, čini mi se, tehnička stvar i da je jednostavno to neko zaboravio da promijeni ovaj dio u pravnim poslovima i da je došlo do, je li, jednog problema tehničke prirode koji je sad neophodno popeglati i kako ste sami istakli i ja zbog toga mislim da ćemo mi to definitivno uspjeti i uraditi.

Kada je budžet u pitanju, kada je finansijska neovisnost u pitanju, dakle tu je i moja apsolutna podrška i ja koliko sam razgovarao sa svim mojim kolegama sa Komisije, a opet kažem ova Javna rasprava pokazuje posebno i našu komisijsku opredjeljenost da dobijemo što bolji tekst Zakona, siguran sam da ćemo i po tom pitanju finansijske neovisnosti i budžetskih pitanja dobiti, imati jednu široku saglasnost, odnosno široki konsenzus i da će i ovo pitanje biti riješeno na način koji je neophodan za tu reakreditaciju u „A“ statusu. Mislim da je to sve što sam imao reći, ali evo dozvolite mi, će mi predsjedavajući ukoliko se još nečega sjetim da se ponovo javim.

Zahvaljujem se.

BORISLAV BOJIĆ

Hvala kolegi Arnautu.

Možda samo da na neki način, evo i ja pridružujem se jednom dijelu pitanja, ovdje očito nema predstavnika Ministarstva finansija, a naravno i pravde, ali je činjenica da smo mi imali rješenje koje predloženo od strane Radne grupe, ministarstva, dakle rješenje koje je samo po sebi osporeno od strane Ministarstva finansija. I po meni to rješenje, čimi mi se, da je bilo daleko bolje od ovog rješenja koje je osporeno od strane Ministarstva finansija, to je prosto neka dilema o kojoj je i kolega Arnaut govorio koju valja razjasniti, prije svega s Ministarstvom finansija. Pretpostavljam da Ministarstvo finansija ima i određenu argumentaciju u vezi s tim, ne vjerujem da je neko tek tako osporio rješenja koja je ponudila Radna grupa Ministarstva, pa i mene zanima ustvari šta je konkretno primjedba kada je u

pitanju Ministarstvo finansija, koje je praktično osporilo ono što je Radna grupa Ministarstva za izbjeglice predložila.

Izvolite dalje ko želi da govori?

Izvolite. Ja se izvinjavam morate da izađete zato što nam zbog snimanja i stenograma ne rade ovi mikrofoni dole kod vas koji su.

EDIN HODŽIĆ

Dobar dan svima, pozdravljam sve prisutne.

Moje ime je Edin Hodžić i govorim u ime Analitike – Centra za društvena istraživanja, ali i Koalicije „Jednakost za sve“ u kojoj su još i Mediacentar Sarajevo, Prava za sve i Vaša prava BiH. Kao organizacije koja godinama djeluje u ovoj oblasti, naročito u oblasti prava na slobodu od diskriminacije, pomno smo pratili, naravno, zakonodavnu aktivnost u vezi Zakona o ombudsmenu za ljudska prava i imamo potrebu da se obratimo na ovoj Javnoj raspravi.

Prije svega treba pozdraviti aktuelne napore i aktivnosti na donošenju novog zakona, čija bi temeljna svrha svakako trebalo da bude jačanje statusa pozicije i nezavisnosti Institucije ombudsmena za ljudska prava. U tom smislu treba naglasiti i da Zakon ima svojih dobrih strana, bolja rješenja su ponuđena svakako u pogledu postupka imenovanja ombudsmena, detaljnijeg uređivanja postupka po žalbama ili jačanja saradnje sa nevladinim sektorom. Ipak nedostaci ovog prijedloga u mnogom relativiziraju i zasjenjuju njegove dobre strane i sasvim je sigurno da bi Zakon u ovoj formi doveo do stagnacije, pa i slabljenja Institucije i gotovo izvjesnom gubitku „A“ statusa prema međunarodnoj klasifikaciji državnih institucija za zaštitu ljudskih prava. „A“ status nije samo formalna stvar, dakle to je stvar postizanja određenog standarda u ovoj oblasti i možemo reći da trenutni status koji Institucija uživa je svakako uspjeh reformi u ovoj oblasti i ni u kom slučaju ga ne bi trebalo dovesti u pitanje.

Ja se neću detaljno osvrnuti na sve prijedloge, odnosno na sve naše komentare koje imate u ovom materijalu koji smo vam dostavili, taj materijal sumira sve naše ključne prigovore aktuelnom Prijedlogu zakona po formuli da identificira spornu odredbu, argumentira zašto je sporna i nudi eventualne izmjene, odnosno ... varijante za izmjenu te odredbe. Ključni prigovori po našem mišljenju, čini mi se da postoji konsenzus svih i onda utoliko je neshvatljivo da, da aktuelni prijedlog nije upravo u ovoj formi, finansiranje Institucije. Dakle, to je apsolutno ključni prigovor, jer ne vidim zaista ništa sporno u tome, jer to je odredba u pogledu koje imamo jasan međunarodni standard, imamo praksu drugih zemalja koja je nedvojbena, pogotovo u Evropi, dakle ombudsmen jeste finansijski neovisna institucija, to je ekvivalent Ustavnog suda, neki ga zovu savjetodavni ekvivalent Ustavnog suda i zašto i ovoj Instituciji ne bi trebalo osigurati, dakle, proceduru koju već ima, recimo, Ustavni sud BiH ili Ured za reviziju institucija BiH. Mislim zaista je nejasno, toliko prije što kada se vide tendencije zapravo u pogledu budžeta Institucije, vidi se da je u posljednjim godinama budžet Institucije je konstantno smanjivan, a nadležnosti Institucije su se gomilale i očekivanja javnosti od Institucije itd. U periodu, samo jedna mala statistika koja ovo ilustruje, u periodu od 2010. do 2013. budžet Institucije prema nekim našim kalkulacijama je smanjen za 13%, dok je prosječno smanjenje budžete institucija BiH u ovom periodu bilo 8%. Čini se da je poruka zapravo svega ovoga da kad nedostaje novca u budžetu institucija taj se novac uzima od Institucije ombudsmena. I to treba, zapravo tu praksu treba prekinuti, imamo zaista svjetle primjere u Evropi većina zemalja ima takvu proceduru, primjer Makedonije je naravno

svakako znakovit gdje je Parlament posebno glasao o budžetu Institucije ombudsmena time dodatno naglašava njenu neovisnost.

Druga stvar koju smatramo posebno bitnom jeste podjela poslova po oblastima. Smatramo da podjela, da u višečlanim institucijama ombudsmena nije uputno da zakonodavna vlast, odnosno Parlament utvrđuje podjelu rada na stalnoj osnovi, jer bi ta praksa bila u koliziji sa principom funkcionalne neovisnosti, neovisnosti Institucije. Pored toga ove oblasti u aktuelnom Prijedlogu zakona su navedene neprecizno i nejasno, nedostaje im interna koherentnost i ne mogu omogućiti suštinsku podjelu rada i specijalizaciju osoblja i aktivnosti po oblastima. To je u vezi sa članom 30., dakle, izdavanje preporuka koje ukazuje na to da se preporuke donose samostalno, a po potrebi zajednički. Očigledna je intencija zakonodavca, odnosno predlagača da se ovdje eliminiira konsenzalno odučivanje unutar Institucije koje jeste po svim, dakle, pitanjima, koje jeste dovodilo do problema u funkcionisanju Institucije u praksi, mi koji komuniciramo i saradjujemo sa institucijama znamo kako je ponekad teško komunicirati sa institucijom koja treba da ima potpise i odobrenje svih ombudsmena. Ali ovo nije, definitivno nije način da se takva podjela postigne. Postoji više alternativa, recimo prva i logična jese da se, kao što je uvažena ombudsmen Jasminka Džumhur rekla, da se to prepusti internom reguliranju od strane Institucije ombudsmena, dakle da se podjela poslova pravi u skladu sa ekspertizom ombudsmena i potrebama Institucije u praksi, a ovdje se može ostaviti samo odredba koja kaže da se podjela rada po oblastima osigurava nakon imenovanja ombudsmena u skladu sa njihovom ekspertizom i potrebama Institucije u praksi.

Kad je riječ o većini koja je potrebna za imenovanje ombudsmena, mi smo se tu rukovodili prije svega preporukama Venecijanske komisije i međunarodnih tijela koje su ukazale jasno da je potrebno predvidjeti kvalifikovanu većinu pogotovo za razrješenje, iz očiglednih razloga, ja li, da bi se spriječila politizacija i zloupotreba ovog mehanizma. Samo takva procedura bi osigurala dovoljne garancije personalne neovisnosti ombudsmena i dovoljnu branu politizaciji kada je riječ o ovom mehanizmu odgovornosti ombudsmena.

To su neki naši ključni prigovor ovom Prijedlogu zakona, ostatak možete, kažem, pročitati u našem materijalu koji smo dostavili i možemo se samo nadati, dakle, da će u različitim institucijama vlasti biti dovoljno snage i dovoljno razmijevanja za ovu problematiku i da će zakon koji će ovaj Parlament donijeti biti zaista u skladu sa najboljim interesom Institucije ombudsmena i zaštite ljudskih prava u Bosni i Hercegovini.

Hvala.

BORISLAV BOJIĆ

Hvala Vama.

Ovaj, dok se ne javi sledeći učesnik u raspravi možda bi bilo dobro, ja vjerujem da je Institucija ombudsmena radila na tome da utvrdi analizu kada je u pitanju koje to sve ljudske resurse je neophodno i šta bi to ovakvo stanje prouzrokovalo kada je u pitanju segment nadležnosti institucija u smislu trenutnih ljudskih kapaciteta i finansijskih, šta to Institucija ombudsmena u ovim uslovima ne bi mogla da izvrši, iz prostog razloga da bi smo mi znali ustvari dokle u ovim okolnostima Institucija može da radi, šta će to sve, ovaj, da li ste, ako ste uopšte tako analizirali stvari, ovaj, postavili da vidimo šta će to biti zakinjuta ljudska prava u Bosni i Hercegovini i šta to nećete moći realizovati zbog nedostatka prije svega ljudskih i finansijskih resursa, imate li neku računicu koja se odnosi na, možda je ovo malo, malo prosto pitanje, ali evo na neki način i to je nešto što me zanima. Pa ne morate Vi odma, Vi sebi slobodno, biće sigurno još pitanja, dakle jedno od pitanja je bilo samom Ministarstvu, a evo

mene zanima da li ste pravili takvu vrstu analize da vidimo šta je to što vam je neophodno u smislu ljudskih resursa i u smislu finansija da bi jednostavno mogli da odgovorite svemu onome što ste nam kazali da ćete u projektima koje vi radite i programima realizovati. Pa na kraju krajeva imate i obavezu koja je stavljena pred vas, a imate kapacitete koje imate, jer smo na tu temu razgovarali i ranije kad su u pitanju, recimo, specijalni izvještaji gdje ste nam sami kazali da ne postoji dovoljno ljudskih i finansijskih resursa da možete udovoljiti onome što je tražila Zajednička komisija u smislu izvršavanja specijalnih izvještaja koji bi nama sigurno poslužili kao dokument o kome se, ne samo vodila rasprava u Parlamentu već tražila rješenja u toj oblasti gdje vi radite specijalni izvještaj. Pošto se ne javlja niko za riječ zato sam zloupotrebio poziciju predsjedavajućeg.

Izvolite dalje ko želi da govori?

DAMIR ARNAUT

/nije uključen mikrofoni/

BORISLAV BOJIĆ

Samo izvoli, samo izvoli.

DAMIR ARNAUT

Zahvaljujem predsjedavajući.

Ovo što je predsjedavajući rekao me takođe ponukalo, sjetio sam se na jednoj od sjednica Zajedničke komisije za ljudska prava razgovarali smo o tome da je Institucija odbila donaciju, je li tako, USAID-a ili od Norveške, od USAID-a je li tako, u iznosu od oko milion maraka. Koliko je bilo? Sto hiljada maraka, koliko?

_____ (?)

/nije uključen mikrofoni/

DAMIR ARNAUT

130 hiljada maraka, u svakom slučaju velika cifra, odbili ste tu donaciju USAID-a, pa ako možete kad se osvrnete na to i da još dočarate zbog čega i okolnosti zbog čega ste to uradili?

Zahvaljujem.

BORISLAV BOJIĆ

Izvolite, Borka.

Naravno i oni koji žele da postave pitanja, obzirom da oni koji su prisutni predstavnici institucija da mogu da odgovore na pitanje i to je dio koji sigurno doprinosi kvalitetu Javne rasprave.

Borka izvolite.

BORKA RUDIĆ

Dobar dan, ja sam generalna tajnica Udruženja BH novinari, Borka Rudić. Zahvaljujem se predsjedavajućem na mogućnosti da govorim danas, pozdravljam vas u ime Udruženja i htjela bih iznijeti nekoliko prijedloga s obzirom da se moje Udruženje četiri, pet

godina bavi zagovaranjem snažnije uloge Institucije ombudsmena u oblasti zaštite prava na slobodu izražavanja kao temeljnog ljudskog prava i slobode medija općenito.

Ja imam nekoliko općih primjedbi na sam Prijedlog zakona koje se odnose, najšire rečeno, na javnost djelovanja najvažnije institucije za zaštitu ljudskih prava u Bosni i Hercegovini i u nekoliko segmenata. Dakle, to su javne konsultacije sa civilnim društvom i ja snažno podržavam ovu ideju da se mnogo više uključi civilno društvo u proces kandidovanja, diskusije o kandidatima i imenovanja ombudsmena u Bosni i Hercegovini. Snažno podržavamo i javno saslušavanje kandidata, s obzirom da je gospođa Džumhur govorila o tome ko su nam u prošlosti sve bili kandidati za ombudsmene, da je jako važno da javnost bude više uključena da može postavljati pitanja kandidatima, da može, uvjetno rečeno, pretesti njihov rad na zaštiti ljudskih prava i na osnovu toga donijeti, je li, neke relevantne odluke. Jako bi bilo dobro da te javne konsultacije budu organizovane na ovakav način kroz djelovanje Zajedničke komisije oba doma Parlamenta BiH.

Osim tog javnog saslušavanja mislim da je jako važno, ne znam da li je to u domenu zakonodavne, je li, oblasti, da li se to treba zakonom riješiti ili nekim drugim pravilnikom o radu ombudsmena, mnogo aktivnije ili proaktivnije djelovanje ombudsmena, same Institucije i ombudsmena pojedinačno na javnoj odbrani ljudskih prava. To govorim u kontekstu vrlo aktivne uloge ombudsmena u susjednim državama koji su postali prepoznatljive osobe kao zaštitnici ljudskih prava u svojim društvima, u civilnom društvu među samim građanima, to kod nas nedostaje. I drugi segment je izbradnja kulture poštivanja javnih, ljudskih prava. Nažalost, ja lično mislim, a takvo je mišljenje i mojih kolega u Udruženju BH novinari, posebno u kontekstu prava na slobodu izražavanja i slobode medija, da ombudsmeni nisu prepoznati u najširoj bosanskohercegovačkoj javnosti kao institucija koja srčano brani ljudska prava. Rekla sam to sa ovim epitetom, mislim da je to jako važno jer smo mi društvo koje se, nažalost, uči temeljnim principima ljudskih prava, institucionalnoj zaštiti ljudskih prava i jednakom tretmanu ljudskih prava svih osoba i iz svih domena. Ponekad se činilo s obzirom na brojnost izvještaja iz nekih oblasti, koje je radila Institucija ombudsmena, da su neka prava manje važna u odnosu na neka prava.

Kada je riječ o finansijskoj neovisnosti snažno podržavamo mehanizme koji će potpuno zaštititi finansijsku nezavisnost Institucije ombudsmena. To govorim iz iskustva sa Regulatornom agencijom za komunikacije, koja je također jedna nezavisna Institucija, ali rušenje njene nezavisnosti i potpuno umrtvljavanje Institucije je počelo rušenjem finansijske nezavisnosti. Mislim da je to primjer iz kojeg možemo puno naučiti i zato mislim da se moramo svi zajedno, uključujući i civilno društvo i Parlament, parlamentarne komisije, uključiti kako bismo sačuvali nezavisnost na način na koji je predloženo u ovom ..., ali vjerovatno postoje i neki drugi načini.

Što se tiče insitucije ili uvođenja odjela za medije, ja sam jako iznenađena rezolutnim stavom da imaju samo tri ombudsmena i da nije moguće imati ombudsmena za medije. Mislim da se inače favorizuju jako tri konstitutivna naroda u Bosni i Hercegovini, a zanemaruju svi drugi, zašto recimo ne bi bio Rom ili Albanac ombudsmen za medije u Bosni i Hercegovini ili bilo ko drugi. Dakle, ne mislim da treba rezolutno odbijati bilo šta, imali smo sjajno iskustvo sa federalnim ombudsmenima za medije, odnosno pomoćnik ombudsmena za medije i Institucija kada je bila na nivou Federacije je sjajno radila na kreiranju zakona koji će biti u skladu sa evropskim standardima, odbrani slobode izražavanja kroz različite analize koje su radili federalni ombudsmeni i ukazivanje na neke postupke koji nisu bili u skladu sa zaštitom ljudskih prava. U tom smislu ja smatram da treba otvoriti to pitanje, na način koji će

biti moguć u okviru postojećih finansijskih uvjeta. Dakle, nikakvo opravdanje nije da nemamo u zakonu mogućnost da imamo posebnog ombudsmena, može se to riješiti na način da imamo pomoćnika ombudsmena, da imamo odjel. Nažalost, intervencijom, tek je nakon intervencije Ministarstva za ljudska prava i zamolbe da se uradi poseban izvještaj o stanju ljudskih prava u oblasti medija, odnosno pravo na slobodu izražavanja, ombudsmeni su se počeli aktivnije baviti tom temom.

I posljednje što želim da kažem jeste donošenje odluka konsenzusom tri ombudsmena. Mislim da je jako dobro u ovom predloženo da budu neka pitanja riješena na takav način, da će se složiti sva tri ombudsmena, ali da postoje i neka pitanja na kojima nije potrebna saglasnost sva tri. Ja ću vam reći jedna primjer iz prakse, šest mjeseci smo čekali odluku ombudsmena u jednom slučaju koji se ticao kršenja prava jedne naše koleginice novinarku. Šest mjeseci je jako dug period da se čeka na odluku, jer ta odluka može pomoći snažno u drugačijem postupanju prema onima čija se prava krše od strane nadležnih institucija, ali isto tako i od strane medijskih kuća koje su kršile novinarska prava.

Eto toliko i hvala ljepa.

BORISLAV BOJIĆ

Hvala Vama.

Naravno, slažem se sa Vama, ali treba zapaziti da kad su u pitanju ova rješenja koja su sad ponuđena u smislu saradnje s civilnim društvom, ovo je zaista značajan napredak u odnosu na ranije, na ranija rješenja koja su bila u Zakonu. To ne znači da i dalje ne treba nastaviti da se unapređuju.

Izvolite dalje. izvolite.

INES BUMBURAĆ-ALIBAŠIĆ

Dobar dan, moje ime je Inse Bumburać-Alibašić, ja ovdje govorim u ime kolega i Koalicije „Jednakost za sve“.

Dakle, već smo razgovarali o nekim našim argumentima, ali obzirom da sam ja izvršna direktorica Mediacentra Sarajevo nevladine organizacije koja se već 20 godina bavi razvojem medija i promocijom medijskih sloboda, čini mi se, ovaj, moje kolega Edin Hodžić nije obratio pažnju, ja bih voljela da podcrtam još jedan od naših prijedloga. Dakle, a to je preciziranje uloge Institucije ombudsmena u kontekstu ZOSPI-ja, naime mislim da je jako, jako bitno pitanje da se ovo dodatno precizira. Ono što mi kao organizacija civilnog društva smo u posljednje vrijeme vidjeli, je da nam ponovo podaci sa terena istraživačkih novinara pokazuju da je poštivanje ZOSPI-ja negdje i dalje na 50%. Dakle, kolege iz ACCOUNT-a, odnosno Žurnala provodili su istraživanje prije par mjeseci i otprilike broj odgovora koji su dobili na zahtjev ZOSPI-ja sa svih nivoa je bio negdje oko 50%. Ovo je neki procenat o kojem mi govorim već jako puno godina, dakle stvari se očigledno ne miču naprijed. Sa druge strane imamo Instituciju ombudsmena koja na neki način jeste odgovorna za ovo, ali mi se čini da bi ovaj, ovo zakonsko rješenje trebalo dodatno da pojasni nadležnosti i obaveze Institucije ombudsmena i da na neki način nam omogući da se Institucija ombudsmena adekvatno uključi u proaktivnu promociju zakona, pružanje tehničke pomoći institucijama da ispoštuju obaveze po ovom Zakonu i eventualno da uđe čak i u neke programe treninga. Ovo je nešto o čemu smo mi svojevremeno i razgovarali u nekom momentu sa Institucijom ombudsmena znamo da tamo, koliko mi barem do sad znamo, znamo da tamo postoji interes i volja da se tako nešto radi, ali je li ponovo radi se o nekim kapacitetima i mogućnostima, pa nam se čini da bi to bilo sasvim potrebno riješiti ovim Zakonom.

Hvala vam.

BORISLAV BOJIĆ

Hvala Vama.

Izvolite ko želi dalje da govori? Ako, kako nema prijavljenih ja bih zamolio, bilo je pitanja, ako ima mogućnosti predstavnik ministarstva i ombudsmen eventualno da da neka pojašnjenja pa bi ja i predložio određeni finiš.

Izvolite Jasminka.

JASMINKA DŽUMHUR

Hvala predsjedavajući.

Zaista zahvaljujem se na svim pitanjima, komentarima iz razloga što su ta pitanja i komentari na neki način i nama smjernice šta nam ne funkcioniše i zaista ih shvatamo i primamo u jednoj dobroj vjeri da svi zajedno želimo da unaprijedimo naš rad.

Prije svega pitanje neophodnih finansijskih sredstava, znači u ovom Prijedlogu zakona Ministarstvo je jasno reklo da je to 350 hiljada maraka, ako govorimo o samom ovom dijelu gdje se vrši izmjene vezano za novi mandat NPM-a i vezano za Zakon o zabrani diskriminacije. Mi redovno svake godine u okviru budžeta dostavljamo anekse, jer ne možemo staviti u osnovni budžet prema Ministarstvu finansija, nego anekse i tražimo ova sredstva. Znači, to je zadnjih pet godina procedura, tražimo, mislim da je 97 hiljada maraka za implementaciju Zakona o zabrani diskriminacije, a obaveza iz 2009. u Zakonu stoji da ćemo dobiti dodatna sredstva. A NPM je OSCE radio jednu sveobuhvatnu analizu na bazi broja posjeta mjestima gdje se drže lica lišena slobode, znači urađeno je detaljan budžet tako da to nije ništa proizvoljno nego analitički je urađeno, to govorimo o ta dva segmenta.

Ako govorimo o specijalnim izvještajima, znači specijalni izvještaj, zahvaljujem se zastupniku Arnautu i ja sam uzela samo primjer kako smo nekada svi mi projektno vođeni, uključujući i naše partnerske nevladine organizacije, ali i uključujući institucije vlasti od strane donatora. Znači, od nas se zahtjevalo da uradimo specijalni izvještaj o LGBT-u i drago mi je da je koleginica Rudić rekla, da ovaj nekad se daje nekom po pitanju veća pažnja, a nekom drugom pitanju manja pažnja i nekim grupama veća pažnja. Znači, u jednom trenutku je bio jako izražen interes da se radi specijalni izvještaj o pravima LGBT zajednice, zavisno od toga ko vrši zagovaranje i u kojem kapacitetu. Istovremeno mi smo rekli da moramo podjednako osigurati sve druge marginalizirane grupe, ne možemo nekome davati veću pažnju nego nekome, nekoj drugoj grupaciji. I u svakom slučaju mi smo uradili i rekli – mi možemo uraditi specijalni izvještaj donekle vlastitim kapacitetima, ali postoje neke stvari koje mi nemamo kapacitete i uradili smo jedan projektni ... koji je bio na 130 hiljada KM, znači da se radi samo o dodatnom zapošljavanju tri osobe koje bi radile, znači zajedno sa našim uposlenicima. Onda nam je USAID rekao da mi nismo prošli njihovu neku verifikaciju koja traje 4-5 mjeseci i da možemo to raditi samo putem UNDP-a i onda smo mi rekli nije bitno, nama je bitno da se to uradi. Taj projekat je od 130 hiljada KM narastao na 150 hiljada američkih dolara i ugrađen su bile tri pozicije UNDP osoblja, plus 10 hiljada dolara konsultantskih usluga i plus 8% sredstava koje UNDP ulazi. I onda smo mi napisali i rekli da mi to ne možemo pod takvim okolnostima prihvatiti. Pregovaranjima, znači, mi smo potpisali u procesu potpisivanja memoranduma, taj proces traje znači od novembra do sada, mi smo izvještaj pri kraju što se tiče izvještaja vlastitim kapacitetima, ali onda se to radi na uštrb

nečega drugoga. Evo samo govorim znači mi smo prihvatili, ali ipak su to bili naši uslovi, ne one koje je nemetnuo donator.

Vezano za specijalni izvještaj za medije. Ja sam tužna kada moram demantovati informaciju, odnosno dezinformaciju. Znači, specijalni izvještaj o pravima novinara nije inicijativa ni molba Ministarstva ljudskih prava, niti Vijeća ministara nego je bio konsultativni sastanak organizovan od strane Evropske delegacije vezano za Akcioni plan za pridruživanje Bosne i Hercegovine EU i jedini uslov u tom Akcionom planu, jer je praksa Evropske delegacije da ne postavlja uslove nego ostavlja državi da sam kreira svoje prioritete unutar izvještaja o napretku, ali je kod Bosne i Hercegovine bio izuzetak i jedina dva elementa Akcionog plana koja su fiksirana od strane Evropske delegacije su pitanje javnih emitera i pitanje položaja novinara. Znači, kad smo bili na tom sastanku Ministarstvo ljudskih prava je reklo da oni ne mogu s obzirom na svoju poziciju, da nemaju kapaciteta i sekretar Kovač je pitako – ko može? I onda je bilo jednoglasno kao pa može Institucija ombudsmana. Ali sam ja rekla da Vijeće ministara ne može davati zadatke Instituciji ombudsmena kao izvršna vlast, niti Ministarstvo, nego mogu u formi preporuke i tako je dizajnirano. Znači, to je nešto što je Institucija ombudsmena predložila i što je prihvatila i jutros smo već imali sastanak u Evropskoj delegaciji vezano za realizaciju, jer je sredina godina i opet se postavlja pitanje kapaciteta i ovaj, želimo da taj izvještaj bude u septembru. Znači, saglasna sam u potpunosti sa stajalištem da treba struktura Institucije ombudsmena da odražava potrebe građanstva i zato jeste ono da li podijeliti, zakonom kad nešto fiksirate onda morate ići u izmjene i upravo je zato dato Instituciji ombudsmena, treba da da ombudsmenima te ovlasti da svoju strukturu prilagođavaju. Da li nam treba, da li će to biti odjel ili savjetnik za medije, znači kada govorimo o slobodi pristupa informacijama tu smo jako prepoznatljivi, svi oni koji rade istraživačko novinarstvo znaju i ACCOUNT i Analitika itd. da mi uopće što se tiče slobode pristupa informacijama nemamo probleme. Ono gdje nismo razvili kapacitete i to treba priznati, to je pitanje medijskih sloboda, vođeni time da imamo Regulatornu agenciju kao neovisnog mehanizma, da imamo Vijeće za štampu. Znači, vi imate druge mehanizme kojima je to specijalizirano i onda smo vjerovali da su to dovoljno jake neovisne institucije, odnosno Vijeće za štampu je kao udruženje građana i mislim da smo tu napravili i evo to je zato sada, sada kad bi htjeli nekoga da angažujemo nama je Ministarstvo finansija kaže 56 uposlenika i to je kraj priče, 56 uposlenika. Znači, ako govorimo o potrebama pored ovih 350 hiljada KM, to su pitanje izrade specijalnih izvještaja, pitanje naših uredovnih dana koje smo započeli, koje sad održavamo uz pomoć OSCE-a koji neće ostati zavjek, znači moramo računati na to. Ako vam kažem da Centralni ured naš u Banja Luci ima jedno auto koje je staro 6 godina i koje je prešlo skoro 300 hiljada km i koje nam Ministarstvo finansija nije dalo zamjeniti, nego su nam rekli, sad nismo mogli da nađemo mislim, to je apsurdno, ali vi morate ići na teren, mi danas idemo u Bijeljinu, idemo u posjetu, idemo zajedno svi da bi išli i u posjetu zatvoru i sutra otvorili uredovne dane. Znači, ja vam govorim da prisustvo kod građana i u zajednici morate biti na terenu i morate imati adekvatnu opremljenost.

Ono što je još sporno i naše osoblje se treba usavršavati, mi nemamo mogućnost da platimo našem osoblju polaganje pravosudnog ispita, naravno uz onu obavezu da ga obavezujemo da ostaje u Instituciji itd. Neću govoriti o usavršavanju stranim jezicima, a mi smo oni koji trebamo međunarodne standarde da transferiramo u nacionalni kontekst.

Evo otprilike, znači, vezano za imenovanja ombudsmena. Mi imamo sad zahtjeve trenutno u Bosni i Hercegovini osoba sa invaliditetom da imaju svog ombudsmena, imamo zahtjeve da ombudsmena za djecu, imamo zahtjeve medija. Znači, hoćemo li da imao za svaku grupaciju koja smatra ombudsmena, nije problem onda ćemo samo transferirati osoblje

koje ima te kapacitete ili ćemo praviti strukturu da je jedno pitanje rukovođenje Institucijom, a drugo specijalizacije unutar Institucije, da više bude segmenata. Ono što je definitivno, da sada imamo po novom ovom Prijedlogu zakona tri uslovno rečeno, četiri institucije pod jednim krovom koje u nekim državama su odvojene. To je Ombudsman, znači zaštita i prevencija, drugi segment je Nacionalni preventivni mehanizam, treći segment je Tijelo za jednakost, recimo u Srbiji je odvojeno Tijelo za jednakost i Ombudsman, i četvrto je sloboda pristupa informacijama. Znači, ako bi govorili o broju ombudsmena onda bi trebali biti ova četiri ombudsmena za ove četiri oblasti, a onda možemo govoriti o ostalim segmentima. Mogla bi, pošto kad nešto radite i kad nešto volite, mogla bi o ovome, a kultura ljudskih prava, ja bi bila jako sretna da nađem partnere iz medijske zajednice da razvijamo zajedničke programe kulture ljudskih prava putem medija, posebno javnih servisa, jer to nam jeste zajednički mandat.

BORISLAV BOJIĆ

Hvala.

Borka izvolite. Pa, izvinjavam se samo kratka intervencija, Borka je imala, pa ćete onda dobiti riječ Vi.

BORKA RUDIĆ

Pošto sam ja i novinarka, ja volim precizno izražavanje. Dakle, nije tačno da nije Ministarstvo za ljudska prava iniciralo ova pitanja i nije tačno da je zahtjev za uvođenjem institucije ombudsmena za medije ili posebnog odjela ili posebnog izvještaja rezultat djelovanja Evropske komisije. Prije četiri ili pet godina „BH novinari“ su pokrenuli diskusiju sa Institucijom ombudsmena o rješavanju ovih pitanja iz dva razloga, prvi je bio da imamo jedno neovisno tijelo kao medijatora između medijske zajednice i institucija vlasti u smislu kršenja ljudskih prava u oblasti medija, prava na slobodu izražavanja, individualnih prava novinara. Dakle, mi kao udruženje novinara po svojoj misiji fokusirani smo na prava naših članova, dakle novinara. Institucije sa druge strane imaju svoje zahtjeve kad je riječ o medijima i htjeli smo da imamo nekoga kao medijatora u onom kontekstu, ponavljam još jednom, kako je radila Institucija federalnih ombudsmena kad se bavila pitanjem medija. Imali smo jednu javnu diskusiju na koju je došla koleginica iz Institucije ombudsmena, u tom periodu smo imali jedan sastanak u Banja Luci na kojem je prisustvovala predsjednica Udruženja „BH novinari“ i mi smo više puta sa predstavnicima međunarodne zajednice o tome razgovarali zbog ovih razloga, dakle da imamo više pažnje Institucije ombudsmena na pitanju kršenja prava na slobodu izražavanja kao temeljnog ljudskog prava.

Još jedna informacija, smatram da je to važno da znamo u ovoj situaciji kad razgovaramo i o kapacitetima. Svi naši razgovori sa predstavnicima međunarodnih organizacija, prije svega OSCE-a od kojih smo mi pokušavali da dobijemo podršku za ideju ombudsmena za medije ili posebnog odjela za medije, je bilo možemo li naći dodatna sredstva, s obzirom da iz Institucije ombudsmena kažu da nemaju ni kapacitete, ni dovoljno sredstava. Odgovori iz međunarodnih organizacija su bili u Instituciji ombudsmena radi 56 osoba, to je dovoljno veliki broj da se razgovara o preraspodjeli ili fokusiranju na određena ljudska prava. Nakon tih svih razgovora i naših doprinosa Izvještaju o napretku Bosne i Hercegovine u procesu evropskih integracija i naših doprinosa Alternativnom izvještaju o procesu evropskih integracija nastala je ova kompletna ideja o uvođenju posebnog odjela za medije ili ombudsmene za medije. Dakle, to je istina i to mogu dokumentovati.

Hvala lijepo.

BORISLAV BOJIĆ

Hvala Vama.
Izvolite mlada damo.

INELA HADŽIĆ

Hvala predsjedavajući, sve vas pozdravljam.

Ja sam Inela Hadžić i dolazim ispred Sarajevskog otvorenog centra, odnosno Inicijative za monitoring evropskih integracija Bosne i Hercegovine kao koalicije 30 organizacija. Samo da napomenem mi smo već, mi smo učestvovali u radu Radne grupe i ja ovdje ću da izrazim jednu ličnu zabrinutost, a mislim da je to zabrinutost i svih drugih organizacija. Ja mislim kad se stvaraju ovakvi zakoni da se jednostavno nije domislilo šta će se, šta se želi postići sa zakonom. Sada vi imate ovdje, naravno, jednu diskusiju gdje govorimo o podjeli rada i podjeli poslova unutar Institucije ombudsmena u skladu s tim mi smo to shvatili kao problem prije godinu dana i tokom 2015. godine uradili smo jedan prijedlog koji je dostavljen kako svim institucijama tako i Radnoj grupi. Model Zakona o Instituciji ombudsmena za ljudska prava koja nije podržana u onom dijelu koji se odnosi na podjelu rada i podjelu poslova unutar Institucije. Vi danas govorite koliko je bitna podjela rada u smislu koliko je bitno imati ombudsmena za osobe sa invaliditetom, ombudsmena koji će se baviti, koji će se baviti posebno medijima. Ja se slažem s tim, ja smatram da su to dvije grupe koje najviše treba podržati. I unutar naših prijedloga mi smo već napravili kako to treba da izgleda, koja je podjela rada, šta će raditi pojedinačan ombudsman, šta će raditi Kolegij, šta će raditi zajedno kao Institucija ombudsmena i to nažalost nije podržano. Ali ja ću svejedno da dostavim ovaj prijedlog ponovo kako vama svima koji ste učestvovali u radu radnih grupa, tako i zastupnicima u Parlamentarnoj skupštini kako bi imali uvid na koji način smo to riješili i u skladu s kojim preporukama.

Još jedna stvar koju bih htjela da napomenem, a koju je Borka već iznijela ovdje, jeste održavanje nacionalne strukture ombudsmena. Mi i dalje mislimo da je to pogrešno i da je neophodno uvesti četvrtog ombudsmena, jer iz prakse se dosad pokazalo da uvijek ombudsmansku poziciju u Instituciji zauzima jedan od tri konstitutivna naroda, odnosno samo sva tri konstitutivna naroda. I ja bi zamolila, već je gospodin Sandić upozorio na jednu tehničku nedosljednost unutar Zakona, ja bih također predložila da se unutar trenutnog Prijedloga zakona izvrše dodatne korekcije, odnosno napravi se prijedlog u skladu sa, jel' kako tehnički trebe da izgleda. Tako da prestanak dužnosti ne treba da bude prije samog mandata, odnosno prije imenovanja mandata ombudsmena, nego valjada logičkim slijedom bi to trebalo biti nekad poslije kako prestaje dužnost ombudsmena. U skladu sa tim prijedlozima mi ćemo naravno i svoje prijedloge i u pismenom dijelu dostaviti predsjedavajućem i ostalim članovima Komisije.

Hvala.

BORISLAV BOJIĆ

Hvala Vam lijepo.
Gospođo Đuderija, izvolite, pomoćnik ministra Saliha. Izvolite.

SALIHA ĐUDERIJA

Prije svega zahvalnost poštovanim kolegama, dakle, na primjedbama i sugestijama, jer mi smo u proces izrade ovog Zakona ušli od ideje od 8, 6, 4 i na kraju se vratili na ideju od 3 ombudsmena jer je nešto što je najrealnije, dakle, bio kao prijedlog kad govorimo o Bosni i Hercegovini. Dakle, podsjećam da smo imali i pokušaje nekih dodatnih sastanaka da bi harmonizirali prijedloge rješenja koja smo uputili na Vijeće ministara.

Takođe bi podsjetila i ovdje prisutne da je Ministarstvo uradilo i nezavisnu procjenu, dakle, ombudsmana uradio je i UNDP o njoj puno ne razgovaramo, dakle ona je vrlo važna obzirom na činjenicu o broju zaposlenih i o činjenicu da Ministarstvo samo ima 50%, dakle, institut ima 50% kapaciteta Ministarstva, dakle u odnosu na broj, a i u odnosu na obaveze, dakle dalo bi se to upoređivati. A sam Odjel koji se bavi ljudskim pravima, dakle ne broji više od 18 ljudi, a takođ radi veoma kompleksne stvari, tako da bi dalo bi se razgovarati da li uštede treba praviti ili ne. I u obrazloženju Ministarstva koje je dato na zahtjev Ministarstva finansija smo zaista išli na to da nove obaveze posebno Nacionalni preventivni mehanizam treba biti posebno prepoznati i da u tom prostoru, dakle, Institucija ombudsmena može i treba naći kao na kraju i sve druge institucije. S tim što je naša prvotno ideja zaista bila da prvi usaglašeni stav bude kao takav prijedlog, meni je žao što nema kolega ovdje iz finansija oni bi dali možda šire obrazloženje zbog čega je ovaj prijedlog ovakav kakav je, ali on je prijedlog Vijeća ministara i on je popravljiv. Dakle, bio je prijedlog Venecijanske komisije koji je išao za tim da se pored, dakle, jednog stava ubaci i odredba koja bi značila da ovaj proces ne može biti korišten ni na koji način, da može dakle uticati na nezavisno djelovanje Institucije ombudsmena, dakle kao što je nekoliko uvaženih kolega reklo, ovaj Prijedlog je zaista sa svih strana imao jako puno prijedloga i bilo ga je jako teško i tehnički doraditi ... i toliki broj nekih nedoumica ili redosljeda članova koje nismo, dakle, zbog brzine kojom smo to radili uspjeti uraditi, ali to je sve koliko vidim moguće i popravljivo. I u odnosu na prve prijedloge koje je uputila Institucija ombudsmena, dakle postoje vrlo jednostavna rješenja samih izmjena stavova ili članova ili poboljšanje njihove formulacije koje je moguće da razjasni nedoumice.

Interesantan je prijedlog o ZOSPI-ju koji nikad nije na radnim grupama raspravljan, iako je bilo razgovora dakle o tom da li Zakon treba dati pojedinosti oko implementacije drugih zakona. Prevagno je stav, ne samo nas nego i kolega iz stručne radne skupine, da ne treba otvarati onda bi Zakon narastao, on je već u jednoj varijanti bio narastao na skoro 70 i nešto članova, pa smao ga mi vratili koliko je bilo moguće na ona rješenja, da mi ne bi izgubili ono što je početo Aneksom VI, jer je jako bilo teško prevoditi i određene odredbe koje su proizilazile iz Općeg sporazuma za mir iz Aneksa VI posebno vodeći računa o nekim detaljima koji se ponovo ovdje pojavljuju, koji zahtjevaju izmjene, odnosno sam Ustav što apsolutno nije nešto što smo mi mogli uraditi kod predlaganja određenih rješenja. Tako da ja mogu vam samo reći da ovaj tekst je produkt onog što smo u posljednjih periodu mogli na neki način, uvijek možete naravno bolje predložiti, s tim ne sporim da se odredbe, prelazne odredbe koje smo potpuno ispustili, to je vrlo jednostavno može se dakle popraviti, izmjena određenih, dakle pojašnjenje nekih rokova, dakle pojašnjenja koja se tiču dakle onog što je Jasna govorila oko, odnosno da ombudsmen može biti osoba koja je počinila određeno krivično djelo. Dakle, to su sve stvari koje u ovom izboru ove Javne rasprave i bez toga mogu biti na neki način amandmanski popravljene.

Ja se ne bi složila sa stavovima, to je sad više moj ja nemam, ovaj mandat ću vjerovatno imati i Vijeće ministara kao predlagač, oko pitanja podjele nadležnosti, jer to je jednostavno bilo jedno rješenje koje smo pokušali pronaći u odnosu na prijedloge od više

ombudsmena da li da se na neki način i u funkcionalnom smislu pokuša napraviti, dakle, poboljšanje. Da se tačno zna koji ombudsmen u pogledu određenih poslova, dakle ima za sobom određenu odgovornost za određena pitanja. Jer u praksi, kao što je neko već napomenuo i mi smo identificirali i kroz naše izvještaje da su građani jako zbunjeni, dakle ukoliko nema odgovarajućeg stava, dakle vrlo brzog, vrlo efikasnog, isto se to odnosi i na Ministarstvo, jer svi smo mi institucije koje smo na neki način upućeni jedni na druge kad govorimo o ljudskim pravima.

Dakle, ja bih se samo malo još osvrnula na sam postupak imenovanja, kao što je naglasila Evropska komisija, pojednostavili smo, ostavili i komisiji, nismo mogli mijenjati ovo što je vezano za Ustav. Proces odabira smo unaprijedili, ulogu sudjelovanja nevladinih organizacija, promotivnu ulogu, saradnju ombudsmena, dakle ima još i pitanje čak saradnje s medijima i same strategije koja bi na neki način kroz sudjelovanje civilnog društva trebali da dobije neku novu dimenziju. Mi mislimo da na osnovu ovog teksta uz neka dodatna poboljšanja amandmanska možemo ustvari približiti se onom što je i zahtjev za akreditiranje ove Institucije. Naravno, svi imamo pravo da na neki način predložimo što je moguće bolja rješenja, to je ono što ja mislim u ovom momentu, da na bazi, ovo što sam čula od vas se može uraditi. Naravno, sad nama stoji da mi kao predlagač poslije ovog roka, 07. dakle imamo novi rok od 10 dana,

BORISLAV BOJIĆ

Reći ću ja to.

SALIHA ĐUDERIJA

Da, i ovaj rok koji može podrazumijevati amandmansku fazu da poboljšamo, Dakle, sva ona rješenja koja su eventualno izazvala nedoumice.

BORISLAV BOJIĆ

Zahvaljujem se.

Obzirom da vidim da smo na neki način, ovaj, što se tiče učešća u diskusiji imamo mogućnost da u pisanoj formi sve što dostavite, a obavješten sam da neki od vas su već najavili, zahvaljujem se naravno svima onima koji su se potrudili da već sad imamo određenu vrstu stavova u pisanoj formi, zaista vam hvala i sigurno da to će biti korisno kao ulazna informacija parlamentarcima.

Ono što želim da konstatujem, a sa žaljenjem konstatujem da je pismeni poziv upućen Vijeću ministara, zahvalan sam predstavnicima Ministarstva za ljudska prava i potpuno je opravdano ako je ministrica na Vijeću ministara i sigurno ima drugih obaveza nemam ništa protiv toga, ali sam nezadovoljan time što nema predstavnika Ministarstva pravde i u vezi s tim to ću javno da kažem i saopštiću to i u samom Parlamentu i gdje god budem imao mogućnost. Jako sam razočaran činjenicom da nema Ministarstva finansija i trezora iz prostog razloga što postoje dileme koje su vezane za finansijsku samostalnost Institucije, a to može da bude ključno pitanje u vezi sa reakreditacijom Institucije ombudsmana i to pitanje, ovo je bila prilika da to pitanje raspravimo. Ne tvrdim da Ministarstvo nema argumentaciju za svoj stav, ali tvrdim da je Radna grupa imala rješenje koje se nešto nije svidjelo nekom u Ministarstvu ili taj, ili možda imaju kvalitetno obrazloženje, žao mi je što nisu prisutni na ovoj Javnoj raspravi. Zahvalan sam Direkciji za evropske integracije, koja je prisutna, ombudsmenima,

predstavnicima OEBS-a - Misije, Delegacije EU i mnogim drugima koji su ovdje prisutni, naravno vama iz nevladinog sektora.

Meni ostaje da kažem da se ovdje čulo dosta argumenata na osnovu kojih je neophodno da parlamentarci mogu između ostaloga da u fazi odlučivanja, a obzirom na ovu klimu koja je sada trenutno prisutna u Parlamentarnoj skupštini i ono što smo danas čuli u diskusijama, zaista se stiče utisak da ovaj Prijedlog zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH u ovom obliku ne odgovara na sve prepoznate nedostatke, na neke odgovara, dakle, na sve baš i ne odgovara, ne odgovara i na neke izazove i biće sigurno potrebe za dodatne intervencije. Kakve su opcije pred nama? Dakle, nakon okončanja ove Javne rasprave počinju da teku rokovi za podnošenje amandmana na Prijedlog zakona u prvom čitanju, u skladu s Poslovnikom rok za dostavljanje amandmana je 10 dana, napominjem 10 dana, s tim da članovi nadležne komisije amandmane mogu ulagati do kraja razmatranja Prijedloga zakona u komisiji. Dakle, mi imamo još vremena da u narednom periodu pokušamo da definišemo amandmane koji će unaprijediti postojeći nacrt. Da li postoji raspoloženje kod ovlaštenog predlagača amandmana da ulože takve prijedloge, to je zaista još rano da govorimo o tome. Članovi ove naše nadležne Komisije za ljudska prava će imati nešto duži rok, odnosno imaće vremena da do okončanja rasprave na samoj sjednici koja će u svakom slučaju biti negdje održana u drugoj polovini juna mjeseca, što sasvim dovoljno ostavlja vremena da sve ono što vi u smislu vaših prijedloga i sugestija uputite prema članovima Komisije da možemo u vidu amandmana uputiti prema predlagaču. Dakle, onda nam ostaje da imamo situaciju u kojoj ćemo da vidimo kakvo će biti reagovanje na domovima, to je ono što mi sada možemo da učinimo, a vezano je za poslovničke mogućnosti.

Meni naravno ostaje da vam se zaista zahvalim i vjerujem da će stenogram s ove sjednice svima, predlagaču i drugim učesnicima poslužiti kako bismo mogli doći do najboljeg mogućeg rješenja, potpuno sam uvjeren da što prije se mora naći rješenje, mora se, kažem mora, neophodno je da Bosna i Hercegovina reakredituje Instituciju ombudsmena. Čini mi se da tu nema baš puno pitanja koja se od nas traže kad je u pitanju reakreditacija, čini mi se da se tu radi samo o pitanju finansijske samostalnosti i pitanju Preventivnog mehanizma, pa i nekim pitanjima poput, recimo, npr. zakletve. Zar je problem da Institucija ombudsmena položi zakletvu pred Parlamentarnom skupštinom? Pa mislim ako, ako je i to postao problem u Bosni i Hercegovini ja zaista sam razočaran time da se i od toga pravi problem. Ja smatram da postoje stvari oko kojih ne treba da se pravi problem.

Svima vama koji ste bili učesnici u ovoj javnoj raspravi zaista sam iskreno zahvalan, očekujem da u narednom periodu unaprijedimo našu saradnju kako sa institucijama izvršne vlasti, ombudsmenima, vama iz nevladinog sektora i vama predstavnicima međunarodnih organizacija, još jednom hvala vam i vidimo se na ... zadacima.

Hvala vam lijepo.